

TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING RENTABELLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Sodiqjon Mamadillayevich Ziyodullayev

Termiz davlat universiteti

ziyodullaevs@tersu.uz

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishi tijorat banklari aktivlari rentabelligini oshirish mexanizmlarini o‘rganish va tahlil qilishga bag‘ishlangan. Hozirgi bank sohasida raqobat kuchayib bormoqda va banklar doimiy ravishda o‘zgarib turadigan iqtisodiy va moliyaviy muhitga duch kelishmoqda. Shu sababli, aktivlar rentabelligini oshirish ularning barqarorligi va o‘lishini ta‘minlashga intilayotgan banklar uchun asosiy vazifaga aylanadi.

Kalit so‘zlar: aktivlar rentabelligi, tijorat banklari, kredit portfeli, foiz stavkalarini boshqarish, tranzaksiya xarajatlari, moliyaviy innovatsiyalar, kreditlarni boshqarish, diversifikatsiya, bank ishini raqamlashtirish, risklarni boshqarish, bank likvidligi, aktivlar rentabelligi, bank strategiyasi, moliyaviy barqarorlik, bank faoliyatini tartibga solish.

Tadqiqot muallif banklar faol balansini optimallashtirish va foydani maksimal darajada oshirish uchun foydalanadigan turli mexanizm va strategiyalarni tahlil qiladi. Bu mexanizmlarga kredit portfelini diversifikatsiya qilish, foiz stavkalarini boshqarish, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, yangi moliyaviy mahsulotlarni ishlab chiqish, kredit boshqaruvini takomillashtirish va boshqa strategiyalar kiradi. Tadqiqot shuningdek, zamonaviy moliyaviy texnologiyalar, raqamlashtirish va me‘yoriy-huquqiy o‘zgarishlarning aktivlar daromadini oshirish mexanizmlariga ta‘sirini o‘rganadi. Mualliflar bank sektoridagi qiyinchiliklarni muvaffaqiyatli yengib o‘tishlari va yuqori moliyaviy ko‘rsatkichlarga erishishlari uchun banklar uchun ilg‘or tajriba va tavsiyalarni aniqlashni maqsad qilgan.

Ushbu tadqiqot bank mutaxassislari, nazorat qiluvchi organlar va bugungi iqtisodiy sharoitda tijorat banklarining faoliyati va barqarorligiga qiziqqan har bir kishi uchun qimmatli manba hisoblanadi.

Zamonaviy dunyoda bank ishi moliya tizimining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo‘lib, iqtisodiyot barqarorligini saqlashda tijorat banklari muhim rol o‘ynaydi. Tijorat banklari muvaffaqiyatli faoliyat yuritish va barqaror foyda olish uchun

nafaqat risklarni samarali boshqarishi, balki o‘z aktivlari rentabelligini doimiy ravishda oshirishga intilishi kerak.

Bank sektori ham ichki, ham tashqi omillar ta‘sirida tez o‘zgarishlarga duchor bo‘layotgan bugungi kunda tijorat banklari aktivlari rentabelligini oshirish mexanizmlarini o‘rganish va tahlil qilish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu mexanizmlar bankning strategik boshqaruvining ajralmas qismi bo‘lib, kredit portfelini optimallashtirishdan tortib, zamonaviy moliyaviy texnologiyalar va raqamli yechimlardan foydalanishgacha bo‘lgan turli xil bo‘lishi mumkin.

Ushbu tadqiqotda biz tijorat banklari tomonidan yuqori rentabellikka erishish va demak, ularning moliya bozorida raqobatbardoshligi va barqarorligini oshirish uchun qo‘llaniladigan turli mexanizmlarni chuqur tahlil qilamiz. Biz asosiy strategiyalar va vositalarni, shuningdek, ushbu mexanizmlarning samaradorligiga ta‘sir qiluvchi omillarni ko‘rib chiqamiz. Maqsadimiz banklarning dinamik bank sektori taqdim etayotgan bugungi muammolar va imkoniyatlarni hisobga olgan holda, qanday qilib aktivlar balansini optimallashtirish va rentabellikni maksimal darajada oshirishi mumkinligi haqida har tomonlama tushuncha berishdan iborat.

Bank sohasi va iqtisodiy sharoitlardagi doimiy o‘zgarishlar fonida aktivlar rentabelligini oshirish mexanizmlarini o‘rganish tijorat banklari oldidagi asosiy vazifaga aylanib bormoqda. Ushbu tadqiqot loyihasi banklar o‘z aktivlarini optimallashtirish va foydani ko‘paytirish uchun foydalanadigan zamonaviy strategiya va vositalarni tahlil qilish uchun mo‘ljallangan. Ushbu ishda bank aktivlari rentabelligiga ta‘sir qiluvchi omillar, masalan, moliyaviy texnologiyalardagi innovatsiyalar, kredit riski darajasi, aktivlarni samarali boshqarish va bank biznesining moliyaviy salomatligi va barqarorligiga ta‘sir qiluvchi boshqa jihatlar ko‘rib chiqiladi.

Tijorat banklari aktivlari rentabelligini oshirish mexanizmlari zamonaviy bank sohasida moliyaviy barqarorlik va raqobatbardoshlikni ta‘minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bank aktivlarini samarali boshqarish, kredit portfelini optimallashtirish, shuningdek, foiz stavkalarini strategik boshqarish ushbu maqsadga erishishning asosiy omillaridan bo‘lmoqda.

Tijorat banklari doimiy o‘zgarib turadigan iqtisodiy muhit va kuchayib borayotgan raqobatga duch kelmoqda, bu esa aktivlar rentabelligini oshirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish va qo‘llash muhimligini ta‘kidlaydi. Ushbu tadqiqot tezisi banklar balansini optimallashtirish va foydani maksimal darajada

oshirish uchun mavjud bo‘lgan turli strategiyalar, vositalar va innovatsiyalarni o‘rganishga qaratilgan.

Ushbu tadqiqotda kredit portfelini diversifikatsiya qilish, foiz stavkalarini boshqarish, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, yangi moliyaviy mahsulotlarni ishlab chiqish va joriy etish, kredit riskini samarali boshqarish kabi muhim jihatlarni ko‘rib chiqamiz. Shuningdek, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarning bank sektoridagi o‘rni, ularning aktivlar rentabelligini oshirish mexanizmlariga ta‘siri va ularni muvaffaqiyatli integratsiyalashuviga ham e‘tibor qaratamiz.

Ushbu tadqiqotning maqsadi tijorat banklarining bank sohasi tomonidan taqdim etilgan dolzarb muammolar va imkoniyatlar sharoitida yanada barqaror va foydali operatsiyalarga erishishga yordam beradigan ilg‘or tajriba va tavsiyalarni aniqlashdan iborat.

Yuqori raqobat va tez o‘zgaruvchan bozor sharoitlari bilan tavsiflangan bugungi bank sharoitida aktivlar rentabelligini oshirish tijorat banklari oldidagi muhim strategik vazifa hisoblanadi. Ushbu tezida banklar ushbu maqsadga erishish uchun foydalanadigan asosiy mexanizmlar va strategiyalar muhokama qilinadi. Kredit portfelini diversifikatsiya qilish, foiz stavkalarini optimallashtirish va tranzaksiya xarajatlarini kamaytirishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, zamonaviy moliyaviy texnologiyalar, raqamlashtirish va tartibga solishdagi o‘zgarishlarning aktivlar rentabelligini oshirish mexanizmlari samaradorligiga ta‘siri ko‘rib chiqiladi. Ushbu tadqiqot banklarga aktivlar rentabelligini oshirishga va dinamik bank sohasida raqobatbardoshligini saqlab qolishga yordam beradigan asosiy omillar va vositalar haqida umumiy ma‘lumot beradi.

Tijorat banklari aktivlari rentabelligini oshirish mexanizmlari - bu banklar o‘z aktivlari rentabelligini oshirish uchun foydalanadigan strategiyalar, usullar va vositalar majmuidir. Bu mexanizmlar kredit portfelini optimallashtirish, foiz stavkalarini samarali boshqarish, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, yangi moliyaviy mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqish, kapital bozorida faol ishtirok etish kabi turli harakatlar va qarorlarni o‘z ichiga olishi mumkin.

Aktivlar rentabelligini oshirishning asosiy mexanizmlaridan biri kreditlash strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirishdir. Banklar har xil turdagi kreditlarning risklari va daromadlarini tahlil qilib, ular orasidagi optimal muvozanatni aniqlashlari mumkin. Bu riskni samarali boshqarish sharti bilan yuqori

tavakkalchilikli, ammo yuqori daromadli kreditlarga kapitalning katta ulushini ajratishni o‘z ichiga olishi mumkin.

Bundan tashqari, banklar qimmatli qog‘ozlar bozorida faol ishtirok etishlari va o‘z portfelining rentabelligini oshirish uchun turli aktivlarga investitsiyalardan foydalanishlari mumkin. Foiz stavkalarini samarali boshqarish ham banklarning moliyalashtirish xarajatlarini kamaytirish va rentabellikni oshirishning muhim mexanizmi hisoblanadi.

Jarayonlarni avtomatlashtirish va xarajatlar tuzilmasini optimallashtirish orqali tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish ham aktivlar rentabelligini oshirishga yordam beradi. Mijozlarning ehtiyojlarini qondiradigan yangi moliyaviy mahsulotlarni ishlab chiqish yangi mablag‘larni jalb qilish va rentabellikni oshirishga olib kelishi mumkin.

Shuni ta‘kidlash kerakki, tijorat banklari aktivlari rentabelligini oshirishning muvaffaqiyatli mexanizmlari bozor sharoitlari, strategik maqsadlari va har bir bankning o‘ziga xos xususiyatlariga qarab farq qilishi mumkin. Shuning uchun banklar doimiy ravishda o‘z bizneslarini qayta ko‘rib chiqadilar va o‘z daromadlarini maksimal darajada oshirish va uzoq muddatli barqarorlikni ta‘minlash uchun o‘zgarishlarga javob berishadi.

Tijorat banklarining aktivlari rentabelligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish quyidagi asosiy jihatlarni o‘z ichiga olishi mumkin:

Mahsulot va xizmatlarning xilma-xilligi. Banklar kreditlar, depozitlar, investitsiya mahsulotlari va sug‘urta kabi turli xil bank mahsulotlarini taklif qilish orqali mahsulot va xizmatlar portfelini kengaytirishi mumkin. Bu sizga ko‘proq mijozlarni jalb qilish va daromad manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini beradi.

Risklarni samarali boshqarish. kredit riskini va boshqa turdagi risklarni boshqarish aktivlar rentabelligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Banklar yo‘qotishlarni minimallashtirish va foydani oshirish uchun risklarni monitoring qilish va baholash strategiyalarini ishlab chiqishlari kerak.

Aktivlar va passiva o‘rtasidagi muvozanatni optimallashtirish. Aktivlar va passivlar o‘rtasidagi muvozanat rentabellikni aniqlashda muhim rol o‘ynaydi. Banklar aktivlar hajmini boshqarish, moliyalashtirish xarajatlarini kamaytirish va likvidlikni yaxshilash orqali o‘z balansini optimallashtirishlari mumkin.

Innovatsiyalar va texnologiyalar. Raqamli bank va jarayonlarni avtomatlashtirish kabi yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni qabul qilish operatsion xarajatlarni kamaytirishi va samaradorlikni oshirishi mumkin, natijada aktivlarning yuqori daromadlilikiga olib keladi.

Mijoz tajribasini boshqarish. Mijozlar tajribasini yaxshilash va mijozlar ehtiyojini qondirish biznes hajmini oshirish, mijozlarni ushlab turish va yangi mijozlarni sotib olishga olib kelishi mumkin.

Bozorlarni diversifikatsiya qilish va kengaytirish. Geografik bozorlarni kengaytirish va biznesni diversifikatsiya qilish yagona bozorga qaramlikni kamaytirishga va o‘shis potentsialini oshirishga yordam beradi.

Xarajatlarni boshqarish. Operatsion xarajatlarni samarali boshqarish va xarajatlarni kamaytirish marja va aktivlarning daromadlilikini oshirishi mumkin.

Marketing va sotish. Samarali marketing va sotish strategiyalari banklarga ko‘proq mijozlarni jalb qilish va ko‘proq daromadli mahsulot va xizmatlarni sotishga yordam beradi.

Bozor kon‘yunkturasini monitoring qilish. Bozor kon‘yunkturasini doimiy monitoring qilish va iqtisodiy muhitdagi o‘zgarishlarga tezkor javob berish banklarga moslashish va rentabellikni oshirishning yangi imkoniyatlarini aniqlash imkonini beradi.

Normativ va me‘yoriy hujjatlarga rioya qilish. me‘yoriy va me‘yoriy hujjatlarga rioya qilish risklarni kamaytirish va bank operatsiyalarining barqarorligini ta‘minlashi mumkin, bu uzoq muddatda aktivlarning daromadlilikini oshirish uchun muhimdir.

Kreditlar bo‘yicha foiz stavkalarining oshishi. Banklar kreditlar bo‘yicha foiz stavkalarini oshirishi mumkin, bu esa aktivlarning daromadlilikini oshiradi.

Aktivlarni diversifikatsiya qilish. Bank portfelidagi aktivlarning xilma- xilligi risklarni kamaytirishi va daromadni oshirishi mumkin. Bunga turli turdagi kreditlar, investitsiyalar va moliyaviy mahsulotlar kiradi.

Kredit tavakkalchiligini samarali boshqarish. Banklar to‘lovlarni amalga oshirmaslik va to‘lovlarni to‘lamaganlik sababli yo‘qotishlarni kamaytirish uchun kredit risklarini sinchkovlik bilan baholashi va boshqarishi kerak.

Kreditlash hajmining o‘shishi. Berilgan kreditlar hajmining oshishi bank rentabelligini oshirishi mumkin. Biroq, bu xavfni ehtiyotkorlik bilan boshqarish bilan birga bo‘lishi kerak.

Balansni optimallashtirish. Banklar mablag‘ yig‘ish xarajatlarini kamaytirish va aktivlar rentabelligini oshirish uchun balansini optimallashtirishlari mumkin.

Mahsulotlar va xizmatlardagi innovatsiyalar. yangi moliyaviy mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqish bank uchun qo‘shimcha daromad manbalarini yaratishi mumkin.

Operatsion xarajatlarni boshqarish. Operatsion xarajatlarni kamaytirish aktivlar bo‘yicha sof daromadni oshirishga imkon beradi.

Texnologiyaga sarmoya kiritish. jarayonlarni robotlashtirilgan avtomatlashtirish va ma‘lumotlar tahlili kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bank operatsiyalari samaradorligini oshirish va aktivlar rentabelligini oshirish imkonini beradi.

Kapital darajasini optimallashtirish. Kapitalni boshqarish bankka balans tuzilmasini optimallashtirish va mavjud kapitaldan imkon qadar samarali foydalanish imkonini beradi.

Xulosa qiladigan bo‘lsak, aktivlarning rentabelligi bank faoliyati muvaffaqiyatining asosiy ko‘rsatkichidir. Banklar o‘zlarining moliyaviy barqarorligi va raqobatbardoshligini ta‘minlash uchun doimiy ravishda o‘z aktivlari rentabelligini oshirishga harakat qilishlari kerak.

Kredit portfelini diversifikatsiya qilish muhim strategiya hisoblanadi. Banklar kreditlarni har xil turdagi qarz oluvchilar va iqtisodiyot tarmoqlari o‘rtasida taqsimlash orqali riskni kamaytirishi mumkin.

Foiz stavkalarini boshqarish muhim ahamiyatga ega. Banklar rentabellikni optimallashtirish uchun o‘z mahsulotlari va xizmatlari bo‘yicha foiz stavkalarini faol ravishda boshqarishi kerak.

Tranzaksiya xarajatlarini optimallashtirish foydaga salbiy ta‘sirni kamaytiradi. Xarajatlarni samarali boshqarish banklarga marjani oshirish imkonini beradi.

Yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish rentabellikni oshirishga olib kelishi mumkin. Innovatsiyalar va turli xil moliyaviy mahsulotlar yangi mijozlarni jalb qilish va aktivlar hajmini oshirishga yordam beradi.

Kredit boshqaruvini takomillashtirish xavfni kamaytirishga yordam beradi. Kredit risklarini baholash va monitoring qilishning samarali usullari kredit portfelining ishonchliligini oshirishga yordam beradi.

Moliyaviy texnologiyalar va raqamlashtirish tobora muhim rol o‘ynamoqda. Banklar samaradorlikni oshirish va raqobatbardosh ustunlikka erishish uchun o‘z faoliyatiga zamonaviy texnologiyalarni kiritishlari kerak.

Tijorat banklari rentabelligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish quyidagi taklif va tavsiyalar chiqarishga imkon beradi:

Ko‘proq moslashuvchan aktivlarni boshqarish strategiyalarini ishlab chiqish. Banklar bozor sharoitlari va iqtisodiy muhitdagi o‘zgarishlarga qarab o‘z strategiyalarini doimiy ravishda ko‘rib chiqishlari va moslashtirishlari kerak.

Kadrlar tayyorlashga investitsiyalar. O‘qitilgan xodimlar aktivlar va risklarni yanada samarali boshqarishga hissa qo‘shadi.

Texnologik kompaniyalar va startaplar bilan hamkorlik. Banklar innovatsion kompaniyalar bilan eng yangi texnologiyalarni o‘z faoliyatiga kiritish uchun hamkorlikni izlashlari mumkin.

Tartibga solish masalalarida faol ishtirok etish. Banklar tartibga soluvchi organlar bilan ishlashi va ularning faoliyatiga ta‘sir qilishi mumkin bo‘lgan siyosatni shakllantirishda ishtirok etishi kerak.

Raqobat muhitini monitoring qilish va tahlil qilish. Banklar doimiy ravishda raqobatchilarning harakatlarini tahlil qilishlari va bozor kon‘yunkturasining o‘zgarishiga javob berishlari kerak.

Mijoz tajribasiga e‘tibor qaratish. Xizmat sifatini yaxshilash va qoniqarli mijozlarni yaratish ko‘proq aktivlarga olib kelishi mumkin.

Ushbu takliflar va tavsiyalarni amaliyotga tadbiq qilish va ulardan foydalanish tijorat banklariga aktivlar rentabelligini oshirish va dinamik bank sohasida barqaror o‘shishga erishishga yordam beradi.

Umuman olganda, aktivlar daromadini oshirishning samarali mexanizmlari moslashuvchanlikni, innovatsiyalarni va o‘zgaruvchan bozor sharoitlariga doimiy moslashishni talab qiladi. Ushbu mexanizmlarni muvaffaqiyatli amalga oshira olgan banklar raqobatbardosh bozorda ustunlikka ega bo‘ladi va barqaror o‘shish va rentabellikka erisha oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Белых Л.П. Устойчивость коммерческих банков. Как банком избежать банкротства. – М.: *Банки и биржи. «ЮНИТИ»*, 1996.
2. Василишен Э.Н. Регулирование деятельности коммерческих банков. – М.: «*Фис*», 1995.
3. Долан Эдвин Дж., Колин Д.Кампбелл. Деньги, банковское дело и денежно кредитная политика. Пер. с англ. – М.:, 1996. Дэвид Полфреман, Филип Форд. Основы банковского дела. – М.: «*ИНФРА-М*», 1996.
4. Кадиров А.К., Каралиев Т.М., Омонов А.А. Хозяйственный расчет в системе коммерческих банков. – Т.: «*Узбытцентр*», 1991. – 64 б.
5. Киселев В.В. Управление банковским капиталом: теория и практика. Российская академия предпринимательства. –М.: «*Экономика*», 1997. – 256 б.
6. Лаврушин О.И. и др. Банковское дело. – М.: «*Фис*», 2001.
7. Kiyosov S. U. Directions to Increase the Efficiency of Tax Administration from Income Individuals. *Journal of Critical Reviews*, 2020 (13), 300-306.
8. Kiyosov PhD, S. The Importance of Social Assemblies of Personal Income Tax System In Reducing Poverty. *International Finance and Accounting*, 2021 (3), 16.
9. Khidirberdievich, A. E., & Mamadillayevich, Z. S. (2021). Issues of Regulation of Blockchains in the Digital Economy and World Experience in Reducing, Preventing the " Hidden Economy". *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 8(7), 591-597.
10. Ziyodullaev, S. M. (2023, July). DESCRIPTIVE INDICATORS OF THE LEVEL OF INCOME OF BANKS' ASSETS. In " *ONLINE-CONFERENCES*" *PLATFORM* (pp. 229-233).
11. Ziyodullaev, S. M. (2023). Commercial banking investment attractive legislation normative-legal basis. *innovative development in the global science*, 2(6), 10-17.
12. Зиёдуллаев, С. (2022). Тижорат банклари активлари рентабеллигини оширишнинг долзарб масалалари: https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss5/a17. *Iqtisodiyot va ta'lim*, 23(5), 107-111.

13. Ziyodullayev, S. M. (2023, September). TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING RENTABELLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE "THE TIME OF SCIENTIFIC PROGRESS"* (Vol. 2, No. 7, pp. 91-100).
14. Khurramov, E. X. (2019). ROLE OF INNOVATION IN INCREASING EFFICIENCY OF PRODUCTION OF AGRICULTURAL PRODUCTS IN FORESTRY. *Theoretical & Applied Science*, (10), 518-521.
15. Khurrama, E. X. (2020). ЭФФЕКТИВНОЕ УВЕЛИЧЕНИЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА НА ЗЕМЛЯХ ЛЕСНОГО ФОНДА. *Theoretical & Applied Science*, (7), 5-9.
16. Allayarov, P. (2022). The factors affecting Kyrgyzstan's bilateral trade: a gravity-model approach. *Архив научных исследований*, 4(1).
17. Jo'rayevich, N. N. (2022). QISHLOQ XO 'JALIGI TARMOG 'IDA RAQAMLASHTIRISHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Архив научных исследований*, 5(5).
18. Norbek, N. (2022). AGRAR SOHADA RAQAMLI TECHNOLOGIYALARNI QO 'LLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Архив научных исследований*, 2(1).
19. Mukhammadiyevich, O. S. (2023). Experiences in the study and analysis of population employment in foreign countries. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(12).
20. Muhammadiyevich, O. S. (2023). Main problems of population employment and ways to solve them. *American Journal of Science on Integration and Human Development (2993-2750)*, 1(4), 10-13.
21. Ismatov, S. A., & Ortikov, S. M. (2020). The population bandhini tamines, turmus of regine oshirildi humiliation tagirova and using Uzbekistana characteristic.(foreign experience in providing employment, improving well-being and its specifics for uzbekistan). *Theoretical & Applied Science*, (11), 521-526.
22. Khatamov, O. K., & Ortikov, S. M. (2019). USE FROM THE INTERNATIONAL EXPERIENCES IN EMPLOYMENT THE POPULATION IN UZBEKISTAN. *Theoretical & Applied Science*, (11), 364-371.

23. Буранова, Л. В. (2023). Повышение эффективности управления кредитными ресурсами предприятия. *O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali*, 2(19), 329-333.
24. Gulnoza, E. (2024). The status of the population's use of the stock market in Uzbekistan. *Western European Journal of Linguistics and Education*, 2(4), 145-149.
25. qizi Egamnazarova, G. X. (2024). Kreditning mohiyati, asosiy funksiyalari va tashkil qilishning nazariy asoslari. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 748-754.
26. Khassanov, F. O., Khuzhanazarov, U., Rakhimova, N., Esankulov, A., & Achilova, N. (2013). Two new species of Iris L.(Iridaceae Juss.) from Uzbekistan. *Stapfia*, 99, 1-3.
27. Bozorov, R. K., & Esankulov, A. E. (2019). Practice of analysis of financial stability indicators of major commercial banks in Uzbekistan. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 28(20), 873-880.
28. Hojiqulova, F. (2022). IMPROVING THE TAX SYSTEM IN OUR COUNTRY TRAINING ISSUES. *Science and Innovation*, 1(7), 378-382.
29. Hojiqulova, F. (2023). MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING RIVOJLANISHI BANKLARNING TRANSFORMATSION SALOHİYATIGA TA'SIRI. *Приоритетные направления, современные тенденции и перспективы развития финансового рынка*, 317-318.
30. Safarovna, K. S. (2024). SURXONDARYO VILOYATI AHOLI JON BOSHINING ASOSIY KAPITALIGA O'ZLASHTIRILGAN INVESTITSIYALAR HAJMINI ARIMA MODELI YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH. *Journal of Universal Science Research*, 2(2), 257-266.
31. Hojiqulova, F., & Eshquvvatov, O. (2023). UMUMDAVLAT SOLIQLARI VA DAROMADLARIDAN MAHALLIY BUDJETLARGA AJRATMALAR HISOBI. " *Science Shine*" *International scientific journal*, 7(1).
32. Turoпова, N., & Abdurasulov, A. (2024). QR-KOD TEXNOLOGIYASI ASOSIDA ELEKTRON KUTUBXONA TIZIMINI DASTURIY VA APPARAT TAMINOTINI YARATISH. *Молодые ученые*, 2(9), 12-15.

33. Turoпова, N., & Qurbonazarov, E. (2024). O ‘ZBEKISTONDA ISHSIZLIK MUAMMOSI VA UNI HAL QILISH CHORATADBIRLARI. *Молодые ученые*, 2(9), 98-102.
34. Eshquvvatov, O. A. (2024). ACTIVATION OF THE HUMAN FACTOR IN THE INNOVATIVE ECONOMY. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 475-479.
35. Eshquvvatov, O. A. (2024). THE ROLE OF INFORMATION IN THE IMPLEMENTATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 470-474.
36. Abdugabbarovna, D. L., & Tokhtayevich, E. S. (2024). PECULIARITIES OF INCREASING THE INCOME OF THE POPULATION IN THE REGION. *Open Access Repository*, 10(1), 74-77.
37. Abdugabbarovna, D. L., & Samandarovich, I. E. (2024). IMPROVEMENT OF THE ORGANIZATIONAL AND LEGAL BASIS OF MICROFINANCING OF SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. *Open Access Repository*, 10(1), 65-68.
38. Abdugabbarovna, D. L., & Abdurashidovich, A. O. (2024). THE ROLE OF SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN ENSURING THE EMPLOYMENT OF THE POPULATION AND INCREASING THEIR INCOME. *Open Access Repository*, 10(1), 54-57.
39. Sobitova, R. N. S. (2020). LOCALIZATION OF PRODUCTION AS A TOOL OF MODERNIZATION. *Theoretical & Applied Science*, (10), 407-411.
40. Solidjonovna, S. R. (2024). The role of localization of production in the stable and consistent development of the economy. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*, 2(3), 1-4.
41. Solijonovna, S. R. N., & O‘G, U. A. O. R. (2021). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SANOAT SIYOSATI: ISHLAB CHIQRISHNI MAHALLIYLASHTIRISH IMPORTNI KAMAYTIRISH OMILI SIFATIDA. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(5), 276-281.
42. Turoпова, N., & Ochilov, J. (2024). MAKABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA NUTQ O’STIRISH MASHG’ULOTLARI ORQALI BOLALARNI MUSTAQIL FIKRLASHGA O’GATISH BORASIDA OLIB

BORILGAN ILMIY TADQIQOT ISHLARI TAHLILI. *Молодые ученые*, 2(9), 124-128.

43. Sulstonov, X. G. (2022). EFFECTIVENESS OF ATTRACTING INVESTMENTS IN IMPROVING THE ECOLOGICAL CONDITION OF IRRIGATED LANDS. *Экономика и социум*, (4-1 (95)), 56-60.

44. Алтиев, А. С., Очиллов, И. С., & Султонов, Х. Ф. (2021). GLOBAL EXPERIENCES IN IMPROVING THE ECONOMIC MECHANISMS OF IRRIGATED LAND IMPROVEMENT. *Экономика и социум*, (6-1), 418-426.

45. Xurramov, R. A. (2024). EKSPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 154-160.

46. Xurramov, R. A. (2024). EKSPORT VA EKSPORT SALOHIYATI TUSHUNCHALARIGA NAZARIY QARASHLAR. *Journal of Universal Science Research*, 2(2), 202-210.

47. Xurramov, R. A. (2023). GLOBALLASHUV SHAROITIDA HUDUDNING EKSPORT SALOHIYATINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI. *Journal of Universal Science Research*, 1(6), 799-803.

48. Xurramov, R. A. Norqobilov, N. (2020). The role of foreign investment in the development of the economy of Kashkadarya region. *Business Expert*, 1, 145.

49. Norqobilov, N., & Abdullayev, J. (2023). Specific features of solving the housing problem in our country in the context of economic reforms. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(2), 21-23.

50. Норқобилов, Н. Н. (2017). Таълим тизимини бюджетдан ташқари молиялаштириш ва кадрлар тайёрлашда маркетингнинг ўрни. *Современное образование (Узбекистан)*, (8), 36-40.

51. Norqobilov, N., & Rasulov, F. (2023). THE ROLE OF SOCIAL PROTECTION IN IMPROVING THE LIVING WELL-BEING OF THE POPULATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(2), 24-25.

52. Norkobilov, N. N. (2021). Structure and features of expanding investment in the southern region of uzbekistan. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 11(11), 704-709.

53. Ashurov, J. (2024). Tizimli ahamiyatga molik banklar faoliyatiga nazariy qarashlar. *Journal of Universal Science Research*, 2(2), 200-201.

54. Ашуров, Ж. (2024). Тизимли аҳамиятга молик банклар фаолиятига назарий қарашлар. *Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali*, 4(2), 46-47.

55. O‘G‘Li, S. M. F., & Eshpo‘latovich, A. J. (2024). Iqtisodiyot va uning tarmoqlarini raqamlashtirish. Iqtisodiyot sohasiga raqamli texnologiyalarni olib kirilishi. *Ijtimoiy fanlarda innovasiya onlayn ilmiy jurnali*, 4(4), 56-60.

56. Ravshanovich, A. S., & Eshpo‘latovich, A. J. (2024). O‘zbekistonda kambagallik qisqartirish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlar va o‘zbekistonda kambagallikni holati to‘grisida maqola. *Ijtimoiy fanlarda innovasiya onlayn ilmiy jurnali*, 4(4), 52-55.

Research Science and
Innovation House

